

HAK, JAN – VÍCHA, ONDŘEJ. PRÁVO NA INFORMACE
O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ VE STŘEDOEVROPSKÉM KONTEXTU.
PRAHA: WOLTERS KLUWER ČR, 2020, 230 S.

Odborná publikace s názvem *Právo na informace o životním prostředí ve středoevropském kontextu* je ve své oblasti ojedinělým dílem. Vedle mapování klíčových nástrojů, kterými se veřejnost dozvídá o stavu a následném vývoji životního prostředí, tkví její přínos zejména v dosud neprovedeném srovnání předmětné právní úpravy s úpravami v sousedních státech, a to v kontextu vnitrostátním, uniijním i mezinárodním. Neobvykle velký prostor pro toto srovnání vyplývá ze skutečnosti, že veškeré sousední státy jsou společně s Českou republikou povinny respektovat směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES o přístupnosti veřejnosti k informacím o životním prostředí a současně také tzv. Aarhurskou úmluvu, tj. Úmluvu Evropské hospodářské komise OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, která je však, dle jejích slov, se směrnicí povětšinou kompatibilní.

Zmíněnými autory jsou Mgr. Jan Hak a JUDr. Ondřej Vícha, Ph.D., kteří se z profesního hlediska problematice přístupu k informacím o životním prostředí věnují dlouhodobě. Oba působí na Katedře správního práva a finančního práva Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, kdy Hak je studentem doktorského studijního programu a Vícha odborným asistentem. Oba jsou rovněž členy České společnosti pro právo životního prostředí.

Publikace je určena především pro odbornou veřejnost, nicméně je psána natolik srozumitelně, že i pro neodborné publikum může být vhodným, pochopitelným zdrojem. Jak již bylo naznačeno v úvodu, cílem díla je přinést ucelené srovnání právních úprav středoevropských států v oblasti pasivního přístupu práva na informace o životním prostředí na základě jasných, předem vymezených kritérií. Přestože se publikace jasně distancuje od problematiky aktivního přístupu, základní rozdíl mezi těmito způsoby poskytování informací alespoň okrajově vysvětluje. Nejprve je uveden základní vhled do problematiky, kdy autoři alespoň v krátkosti představují historické okénko vývoje práva na informace o životním prostředí, na druhou stranu však zmiňují i nejaktuálnější trendy v této problematice především s ohledem na přijetí Zelené dohody pro Evropu, následně je pozornost věnována Směrnici EU o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí. V úvodu zmíněné Aarhurské úmluvě autoři bohužel věnují výrazně menší prostor.

Navazující kapitoly pak tvoří již konkrétní analýzy právních úprav v rámci středoevropského kontextu. Na české právní úpravě je ilustrován algoritmus, na základě kterého autoři dále jednoduše a přehledně posuzují právní úpravy sousedních států. Po představení způsobu, jakým Česká republika vymezuje environmentální informaci, se publikace zaměřuje na vybraný zákon (zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace

o životním prostředí), konkrétně jakým způsobem definuje informaci o životním prostředí a povinné subjekty, za jakých podmínek lze o tyto informace požádat, případně kdy může být přístup k informacím (legálně) omezen, a konečně jaká právní ochrana je oprávněným osobám poskytována. Pořadí, ve kterém byly sousední země v publikaci zařazeny, nebylo zvoleno náhodně. Přednost dostaly ty státy, které jsou s Českou republikou společně nástupnickými státy již zaniklých uskupení. Jsou zde proto potenciální vazby k soudobé úpravě. Po analýze rakouského práva (zákon č. 495/1993 BGBl., o informacích o životním prostředí) se autoři věnují právní úpravě Slovenska (zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, zákon č. 171/1998 Z. z. o prístupe k informáciám o životnom prostredí). Není překvapující, že právě té je věnována největší pozornost. Pozitivně lze kvitovat, že v úvodu ke každému ze států je věnována pozornost i jeho státnímu zřízení a vzhledu do legislativního procesu, kdy například v případě Německa (německý spolkový zákon ze dne 22. prosince 2004, o informacích o životním prostředí) upozorňují na dualitu v podobě předpisů Spolku a jednotlivých spolkových zemí. Publikace samozřejmě neopomíná ani polskou právní úpravu (zákon č. 1227/2008 Dz. U., o zpřístupňování informací o životním prostředí a jeho ochraň, účasti veřejnosti při ochraň životního prostředí a o posuzování vlivů na životní prostředí). Jednotlivé právní úpravy jsou hodnoceny zejména v kontextu zmiňované Směrnice EU, tedy jak důkladně byla její transpozice provedena, v jakých případech je úprava se směrnici v kolizi, případně kdy jde úprava naopak nad její rámec, a je tedy možné se touto úpravou za určitých okolností inspirovat. V odůvodněných případech dochází i ke srovnání mezi státy jako takovými, případně o doplnění o problémy z praxe a stávající judikaturu.

Lze konstatovat, že cíle, které si autoři pro publikaci stanovili, dokázali vyčerpávajícím způsobem naplnit. Výsledek představuje abstrakci stěžejních myšlenek, která je koherentní, přehledná a je více než patrný rozsáhlý výzkum, který musel být jejímu vytvoření věnován. Zmíněnou skutečnost podtrhuje také obsáhlý vše shrnující závěr, ve kterém se autoři nebáli přispět vlastním názorem na jednotlivé uváděné aspekty. I přes zmíněný menší prostor věnovaný Aarhurské úmluvě publikaci shledávám velice zdařilou a doufám, že autorský kolektiv do budoucna obdobným způsobem zmapuje také zde neprobrané zpřístupňování informací aktivní.

Mgr. Nikola Mrkývková
Právnická fakulta Masarykovy univerzity
421709@mail.muni.cz

doi: 10.14712/23366478.2022.8